Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 41 (527). Неділя, дня 13. жовтня 1929. Рік XI.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Živnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2½ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 11—1.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орґан.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ

За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має для шпальт анонсових) 0·24 зол., для дрібних промисловців укр. інстит 0·16 зол. Дрібні оголошення по 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголошеннє 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністрації по 0·10 зол. за слово Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші. Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

БЄМО ПО ЛИЦІ...

Дня 17. вересня ц. р. прибув до Львова „народній комісар освіти УСРР“, а в дійсности ставленник урядової експозитури московських большевиків в Харкові — М. Скрипник. З цего приводу відбулось того-ж дня поспішно скликане засідання всіх секцій Наукового Т-ва ім. Шевченка, на якім М. Скрипник виголосив виклад про освіту й науку на Україні. Але цей виклад був не лиш тенденційний і односторонний, але ображував навіть наші національні почування. Тому присутні на викладі голосно протестували проти того викладу. М. Скрипник збентежився, і заявив, що він не хотів ображувати національних почувань присутних і скоро закінчив свій виклад.

Другий факт: Дня 22. вересня ц. р. відбулось відкриття Освітного Конґресу. Предсідник витаючи запрошених гостей зі всіх українських земель, спеціяльно витав і представників большевицького конзуляту у Львові (його назвало „Діло“ в своїм звіті „офіціяльним представником Радянської України). В часі цего „спеціяльного“ привитання дались чути оплески на салі, проти чого опісля на засіданні секції протестував представник Союза Української Націоналістичної Молоді і делеґат Добромільщини.

Третий факт: Коли весною відбувався у Львові ювілейний концерт з нагоди 100-ліття основання першого церковного хору, то здивований голова „Перемиського Бояна“ запитав, чому концерту не закінчено народнім гимном, то львівські чолові громадяни відповіли, що в них того звичаю тепер нема, бо на салі є конзуль Лапчинський і він образивсяби, бо це уважавби демонстрацією... Впрост вірити не хочеться, але голова „Перемиського Бояна“ ручить за правдивість цего факту.

За незначними виїмками ціле українське громадянство в Галичині стоїть на становищі, що теперішна влада на Україні є *окупаційною владою* московських большевиків, що люди *українського роду, які беруть участь в тій окупаційній* владі є московськими ставленниками за те, що в початках московської революції гнобили український національно-самостійницький рух і тисячі цвіту української інтеліґенції післали під „стенку“ і жорстоко замордували. Сотки тисячів найсвідоміщих українських громадян мусіло утечею ратуватись перед большевицькими злочинцями і розсіяні по цілім світі як скитальці гинули марно в нужді, дослівно з голоду.

А нині по десятьох літах — наші люди відпекуються свого гимну, щоб не образити представника політики тих злочинців, — нині Наукове Тов. ім. Шевченка поспішно скликує засідання всіх секцій, щоб відзначити „наймаркантнійшу постять серед комуністів“, до салі, де висять портрети фундаторів Наук. Тов. ім. Шевченка — між ними і бл. п. Е. Чикаленка, того мецената української культури, за що переслідував його царат, а ще гірше московські „скрипники“. Дивився Чикаленко своїми розумними, задуманими очима а на його устах кождий, що його знав, прочитав слово: „Раби“. Нині предсідник Освітного Конґресу попри пп. Сірополка, Руссову — витає представника тих, що мордували наших найкращих синів, товаришів праці п. Сірополка і п. Русової. Ба, ще й оплески чути під адресою офіціяльного большевицького представника. І то сталось саме тоді, коли телеґрами донесли про арештовання найчільніщих Українців над Дніпром.

„Гостя“ витали! А чиж можливим булоб деінде, щоб представника тих, що чигали і чигають на нашу національну душу, що бажають її втопити в багні або запроторити в льохи чрезвичайки, — оплескували? Ми думаємо, що тими „привітами“ і „оплесками“ били себе по лиці, били по лиці святої памяти тіни найкращих синів нашого народу, закатованих московсько-жидівськими комісарями, поміж якими були і большевицькі гості Освітного Конґресу.

Не треба забувати, що боротьба ще не скінчилася, що боротьба ведеться, що ростуть все нові і нові могили на степах Великої України, що ми доти не спічнемо поки не виженемо таких „гостей“ з нашої хати, поки не добудемо самостійности. Відомости, що приходять з над Дніпра кажуть про те, що ця боротьба стає щораз то більше завзята, а большевицька преса бє в великий дзвін трівоги перед українською націоналістичною небезпекою. Там большевики саджають у тюрми тисячі наших братів за вірну службу Нації нашій, а тут в той самий час обдаровують оплесками і гостять у себе тих самих представників большевицьких — ті, що хочуть виховати молоде покоління на вірних слуг тоїж самої Нації. Злочин чи дивне непорозуміння? Чи може наш славний горох з капустою? Це тим більше варте уваги, що такі речі у Львові це не відокремлений випадок. Коли такі речі пророблють одиниці хоріна „академіківську“ недугу, або ті, над якими всевладно панують „такі“ обставини, то можна дивуватись цим налоговим самовбийникам, але за ними ніхто не стане ходити і відрізувати їх з мотузка. Але коли на Освітнім Конґресі дозволяє собі дехто на такі речі, то це не лише дивне, але недопустиме. Такі конґреси можуть довести лише до поширення ренеґатства, до перемішання в свідомости широких мас своїх з чужими, злочину з правдою, поняття вірности з поняттям зради, брудного з чистим, чорного з білим. Очевидна річ, що всякі „гості“ з того є і будуть дуже раді, бо устроять собі наприклад готель в нашій власній хаті і скажуть нам, що це не готель, а самостійна держава в союзі... і т. д. І ми навіть знати не будемо чи вони правду кажуть, чи ні; в нашій свідомости все буде поперемішуване.

З московсько-большевицької тюрми не міг видобутися і приїхати ні один правдивий представник України. Чи це нічого не значить? Хиба для цих, які не хочуть, аби це щось значило. Бо для всіх інших, це значить, що ці, що „гостюють“ тепер на Україні і ті що були „гістьми“ на Освітному Конґресі стараннійше пильнують тої самої, лише перемальованої на червоно тюрми, ніж царські посіпаки. Який же висновок з цього зробили деякі цьогорічні учасники конґресу? Вони їх оплескували! Щож на те сказати? Не стає слів.

Уявляємо собі, як мусять в душі погорджувати людьми, що так швидко забувають про свої — зневагу, рани і муки своїх найкращих дітей — тіж самі „гості“. Насовується сумне питання: Чи на те кровавились перед десяти літами вихованки і ученики „Просвіти“ аби після десяти літ Освітний Конґрес оплескував співвиновників нашої руїни і представників окупаційного московського уряду? Відповідь хай дає совість!

Велике чеське свято.

Дня 18-го вересня ц. р. минуло тисячу літ від того часу, коли чеський князь Вячеслав помер смертю мученика, убитий братом Болеславом. Церква зачислила Вячеслава до святих, а Чехи уважають його патроном свого краю. На доказ, що цей патронат розуміють і приймають не лише на словах, але і ділах, Чехи цего року зорґанізували великі святовячеславські торжества, які розпочалися ще в місяці травні, а закінчилися в днях 27 — 29 вересня. В часі кінцевих врочистостей виставлено державні клейноди: корону св. Вячеслава, коронний хрест, скиптр, які є символами чеської державности і в часі неволі, як також тепер — є предметом глибокого почитання.

Так отже святовячеславські торжества були не лиш релігійною врочистістю, але державницькою, і тому то свято обєднало всіх Чехів без огляду на релігію. Святий Вячеслав, хоть він католицький святий, зєднав Чехів в одну великанську родину. Бо так робить завжди політично виховна нація. І не можна собі навіть подумати такого випадку, щоб протестантський Чех відтручував від себе Чеха-католика за те, що він католик зглядно протестант, Всі вони є синами одного народу, всі вони є братами — тільки належать до трьох віроісповідань. Кожний має шанувати і любити свою церков — це є клич Чехів.

Чехи, святкуючи святовячеславський ювілей, святкують рівночасно ювілей своєї державности, віддають поклін ідеалові свободи і незалежности.

Чеські святовячеславські торжества є наукою для нас Українців. І ми маємо святих, злучених з українською державністю: Св. Ольга, св. Рівноапостольський Володимир Великий, св. Борис і св. Гліб. І ми маємо аж двох братів, що погибли від братньої руки — Святополка, якого наш нарід прозвав окаянним. Чехи, святкуючи 1000-ліття смерти св. Вячеслава—рівночасно кидають каменем на прокляту память його брата-убійника Болеслава, як предка народньої незгоди, як виродка, що подоптав єдність родинну, єдність народну, єдність державну.

А чи святковано у нас коли свято релігійно-державницьке, якеб злучило всіх Українців, без огляду на кордони і релігію. А й ми прецінь маємо річниці і які славні. В р. 1915 припадала річниця смерти св. Володимира Великого. Вона у нас перейшла незамітно, бо тоді шаліла всесвітна війна. Але ми можемо її відсвяткувати тепер, щоб розбудити релігійні почування, а також і почування державницькі. (Так само і Болгари, через повоєнне лихоліття, відложили свято царя Симеона і відсвяткували його аж в минулім році улаштовуючи — велику релігійно-державницьку врочистість!) А коли вже ходить о річницю — то в р. 1935 припадає 920 річниця смерти св. Володимира. Але до того часу далеко — душа нашого народу тепер прагне такого свята — свята, в якім билисьби в один такт серця всіх Українців, без огляду на кордони і релігію.

А святоволодимирське свято булоб у нас приняте з великим ентузіязмом. Бо Церков признала Його святим і то *рівноапостольським*, бо Він дав Україні світло Віри Христової. Св. Володимир є також символом нашої сильної державности і соборности.

• •

Коронні клейноди.

Прага 28. вересня 1929.

Прага кінчить завтра, д. 29. вересня свято-вячеславські торжества, розпочаті ще в травні. Мають вони побіч релігійного, також державницький характер. І отсей державницький характер торжества заакцентовано найсильніще в останнім „святовячеславськім тижні“. Розпочався цей тиждень 21. вересня виносом коронних клейнодів, зі скарбниці в палядії чеського народа, катедральнім храмі св. Віта. Корона св. Вячеслава, скиптр, коронаційний хрест, меч св. Вячеслава — отже предмет глибокого почитання всіх Чехів, політично вихованих чаром корони св. Вячеслава. Ледви чи де інде королівська корона — цей символ державности і незалежности — віддав таку важну політичну прислугу, як в Чехів. Не було чеського дому прилюдного, не було селянської і інтеліґетської хати, в якій не висівби образ корони св. Вячеслава. І ніколи не була вона виставлена прилюдно, ніхто з Чехів не бачив її від 28. вересня 1867 р. Була вона скрита перед очима народу. Габсбурґи перестали нею коронуватись і цісар Леопольд II велів її в 1791 р. переховувати для своїх наслідників. Але ці наслідники боялись розбуджувати приспану чеську державність і вона була замкнена 14 ключами. Коли в р. 1866 Прусія виповіла війну Австрії, тоді поспішно перевезено коронаційні клейноди до Відня, а по закінченні війни, 28. серпня 1867 перевезено ці клейноди назад до Праги. Політичну вартість цих клейнодів вже тоді чеський нарід належно зрозумів. Бо хотяй австрійський уряд велів ночею перевезти ці клейноди з Відня до Праги, то цей перевіз корони св. Вячеслава перемінився в трюмфальну подорож: в цілій Чехії на горах розпалено огні на знак радости, що три палядини чеські Др. Ріґер Складковський, ґраф Тун і Др. Люмбе в залізничім поїзді перевозили цей чеський політичний капітал. Замкнено його в скарблиці. Від тоді спочивали вони там, ніким не оглядані. Що-йно дня 21. вересня 1929 заскреготіло 7 ключів в залізних дверях скарбниці в катедрі св. Віта. Ключарі скарбниці по черзі приступали до дверей і обертали ключ в замку. Перший — архієпископ о. Кордач, другий — президент краю Кубат, третий — премієр Удржаль, четвертий — віцепрезидент Шром, пятий — вотант Ерга, шестий — епископ о. Седляк, семий — пріматер Бакса. (Все це діялось по приписам церемоніялу з XVIII століття! Так „демократичні“ Чехи шанують традицію, що в наших „демократичних“ бастардів-безбатченків викличе дурноватий усміх!!!). Коли двері отворились, увійшов до скарбниці насамперід премієр Удржаль, за ним міністер Черни, опісля міністер Штефанек, а за ним инші ключарі, представники поодиноких міністерств і протоколянти. Коронні клейноди винято з трезору (замкненого також 7 ключами) і перенесено до каплиці св. Вячеслава. Корону св. Вячеслава ніс премієр Удржаль, державне яблоко — архієпископ Кордаш, скиптр — епископ Седляк, коронаційний плащ — през. Кубат, а подушку — прім. Бакса. Списано протокол, який всі ключарі потвердили своїми підписами, що коронні клейноди знайдено ненарушені. Опісля перенесено їх з каплиці до архіву митрополичої капітули, де вони були переховані до 22 вересня, коли то в присутности премієра, міністрів і високих духовних і світських достойників поставлено їх знову в каплиці св. Вячеслава і дозволено в днях 22—29 вересня від год. ½9 рано до попол. кождому Чехови оглядати за оплатою 5 корон, які призначені є на кошти розбудови катедри св. Віта. На ніч знову переховувалися коронні клейноди в архіві капітули.

І так зачалось паломництво на Градчани до катедри св. Віта, щоб поклонитись символам чеської державности. Сотки тисячів людий зі всіх закутків Чехословаччини, густочасто зі сльозами в очах, на вколішках оглядали ці клейноди, які доконали чуда. Бо чеська республика вродилась під короною св. Вячеслава.

Був і я нещасний український скиталець, щоб подивитись на Чехів, як вони обєднані державницькою ідеєю, складали поклін клейнодам своїх королів. Дивився і плакав та себе питав: „Коли ти, український рабе, зрозумієш вагу державницької традиції. Іди, рабе, у світ, подивися, як инші народи шанують свою традицію! Коби ти бачив був як непроглядні ряди шкільної молоді з цілого краю приїжджали, щоб побачити це чудо чеського народа. І пригадався мені тоді в цілій своїй мерзоті один хам (мабуть адвокат), котрий на загальних зборах „Просвіти“ у Львові громи кидав на Виділ „Просвіти“ за те, що він у календарі і книжочках „Просвіти“ пише про князів та гетьманів. От і ти рабом, хаме, а Чехи вільним народом. — *Скиталець.*

• • •

Плюндрування України.

Щораз частіще надходять останніми часами відомости з за Збруча про нову филю большевицького терору на Україні, про масові арештовання визначних українських діячів світських і церковних, при чому число арештованих селян нараховується на тисячі. Разом з цим приходять відомости про це, що Україна відповідає на большевицький терор, своїм терором супроти аґентів та заушників Москви. Годі сьогодня точно провірити які розміри приняла боротьба, годі сказати чи ці відомости, що приходять є переборщені чи може неповні, фактом однак є, що тогорічна осінь заострила і заострить ще більше ніж досі ворогування і боротьбу України з Москвою. І не диво, бо тогорічну осінь призначила Москва для безприкладного плюндрування України, як найбогатшої своєї кольонії.

Безуспішність московських заходів в справі дістання позички від Америки і Анґлії, мимо цього що московські большевики запросили до себе американських і анґлійських капіталістів і обвозили їх по всій Україні, показуючи їм богацтва України і навіть офіруючи цим капіталістам дозвіл на використовування цих богацтв, — примусила московських большевиків латати свої дефіцитові діри внутрішною позичкою. В буджеті на рік 1928/29 вставили большевики суму 450 міліонів долярів, яку то суму мала дати внутрішна позичка. Цею сумою мав бути покритий дефіцит і видатки звязані з переведенням в життя такзваної „пятилєтки“. Показалося однак, що ця внутрішня позичка не йде, що мимо шаленої пропаґанди, терору і примусу третий випуск облігацій на внутрішну позичку дав на Україні лише 60 відсотків бажаної суми, а що найцікавіще що українське село, безсумніву найбогатше в С.С.С.Р. підписало позичку лише на 15.5 відсотків (з тих 60 відсотків). Ніякі заходи большевиків піднести цей відсоток, не мали успіху. Другий спосіб для видушення з України грошей, це так звані хлібозаготівлі. Але й тут большевики зустрілись з явною відмовою села виповняти їх накази і бажання. Пшениці і жита зібрано в вересні ледви 22 відсотки бажаної і проєктованої скількости. Треба додати, що Москва призначила, що хлібозаготівля на Україні має дати 150 відсотків, то значить, що Україна малаби тими 50 відсотками поверх 100 покрити недобори інших республик С. С. С. Р. Ще гірше представляється справа осінних засівів. Озимина дає як відомо найбільше збіжа на вивіз і то так на внутрішний як теж на закордонний ринок. Зерна на цьогорічні осінні засіви українські селяне не мали, а як і мали то здержалися з сіянням, бо не хотять працювати на большевицьких дармоїдів і тих що за границею по всіх краях роблять по кнайпах „світову революцію“. Опріч збирання внутрішної позички і так званої хлібозаготівлі, націлились большевики орґанізувати на Україні колєктивні господарства, які малиби вести суперництво з приватними господарствами „кулаків“. Очевидна річ, що орґанізація „колхозів“ на Україні є наскрізь непопулярна і противна духови українського села та душі селянина власника взагалі. Всі ті історії плюндрування України на ріжні лади і способи відчуває і розуміє вже сьогодня Україна, як грабунок України Москвою для її велико-державних цілей і забаганок а українське село не хо-

че і не думає давати Москві своєї кервавиці на те, щоби Москва витрачувала її на всякі „світові революції“ чи війну з Китаєм, а що найважніще на кування нових кайдан на українське село і цілу Україну. Тому не диво, що українське село відмовляє послуху і мордує большевицьких аґентів. Село борониться як може. Ми вже писали яких способів уживає село, аби лиш не дати большевикам збіжа. Тих способів є тисячі. Наприклад, жалуються в своїх ґазетах большевики, що селяне молотять збіже в той спосіб, що $^3/_4$ зерна лишається в колоссю. Таке на чверть змолочене збіже складають селяне в стирти як солому і ждуть поки мине большевицька „хлібозаготівля“ щоби потім вимолотити його для себе. При такому стані річей, большевики не осягнуть ані одної з тих цілей, які вони перед собою поставили, бо українське село є тверде і завзяте. Не поможуть большевикам і ці комісари, що їх Москва вислала на Україну доглядати за точним виконанням наказів Москви.

Дописи.

Костільники, повіт Бучач. — В однім з давніщих чисел „Укр. Гол.“ помістили ми допись, що наша громадська рада заборонила, щоб непрошена молодіж, (то галайстра) не лізла на весілля. Тоді „Укр. Гол.“ сказав: Честь громаді Костільники! — і сеї чести ми мусимо держатися. А панам Редакторам „Укр. Гол.“ кличемо: Честь і слава, за їх працю, що так щиро працюють для освідомлення українського народу! І просимо, щоби часто-густо писали до нашої молодіжи і давали їй вказівки, яким шляхом має поступати. Кілька разів писали ми в „Укр. Гол.“, а про Т-во „Луг“ нічого не згадували. Є в нашому селі Т-во „Луг“, котре засновано ще в червні минулого року, а головним начальником вибрано п. Кузя Василя (він є також передплатником „Укр. Гол.“) і в Т-ві є 32 управляючих луговиків. А що наше село велике і густо заселене, то і число людности надзвичайно велике. Т-во „Луг“ і Аматорський гурток — творять просвітне життя в селі. А решта молодіжи волочиться по вулицях і не думає заглянути до читальні; книжка, ґазета їм не в голові, то байдуже. Ех, коли та байдужність щезне з наших сіл? От, дня 15. вересня відбувалось весілля в Дмитра Капуші, і та молодіж, що волочиться і не хоче пристати до Т-ва „Луг“ — знов прилізла не прошена на весілля. Прийшов і парібок 25-літний, Яцко Бубасів, котрий перед весіллям молотив в сусіднім місточку, в Золотім Потоці, і приніс звідтам якусь кумедну шапку і в тій шапці прийшов на весілля. Через ту шапку побили Яцка Бубаса. Видно, та шапка мудрійша, як голова в Яцка Бубаса, коли вилізла на його голову. Гей - гей! коли то Яцко Бубас буде мати розум. А в той час, коли непрошена молодіж розгулялась, „мов теля на мотузку“ — надійшов начальник, Никола Пушкедра і ще кількох радних, і всіх непрошених на весілля пописали і будуть покарані громадським урядом, а решта повтікала і поховалась у великих кукурудзах! Така то наша молодіж безстидна, влізлива, як те сотворіння, що рило має. Тому то в нас кождого парубка, що непрошений лізе на весілля, зачали називати „пацючком“, а кожду непрошену дівчину — звуть „льошкою.“ Може це відучить тих людей від поганої влізливости, якої нема між господарськими дітьми. Бо „господарський син“ і „господарська донька“ знає, що їм не годиться пхатися силоміць туди, де ніхто їх не бажає мати гостем. Іде отже непрошена галайстра і для неї титул „пацючок“ і „льошка“ — дуже відповідні. — *Весільний гість.*

Корінниця, повіт Ярослав. — Ліниво тягвувся зел. поїзд по лінії Ярослав — Любачів, та всеж - таки по 45 хвилинах опинився на перестанку Корініця. Тут і підвода вже очікувала, щоб завезти мене до читальні „Просвіти“ в Корініці. Коні живо пробігли простір 2 км. і ми опинилися вже в селі перед громадським домом, в якім якраз проміщується читальня. Гурток людей, що очікував, розбігся і вкоротці явилось около 40 селян, хоч то відпустова днина і богато людей пішло до Ярослава. Ввійшовши до читальні, що була прибрана жовто-блакитними паперцями, зараз замітив я два гарні образи, а то обох гетьманів — Богдана і Мазепу. Ми розсілися. Як батько серед дітей, заняв місце тутешній управитель школи та просто і щиро привітав присутніх, а з його бесіди так і видно було, що є докладно обізнаний з місцевими відносинами і держить руку на живчику громадянсько-культурного життя в селі. По короткім рефераті, про розвій та значіння „Просвіти“, від її заложення аж до сьогодня, розвинулась жива гутірка над злиднями нашого селянина. По прочитанню часописі, розійшлись старші домів, а остала ще молодіж, яка, під проводом свого учителя, відбула пробу театральної вистави. — Серед гутірки довелось чути гіркі нарікання селян, що найкращих 15. морґів ерекціонального ґрунту державлять тутешні євреї, х ть місцевим людям не достає часто свого хліба. Вражало дуже також і те, що на сходинах не було місцевого пароха, який в додатку є головою тутешньої читальні. Крім читальні є ще в селі своя кооператива, громадський шпихлір, а недавно, старанням місцевого управителя школи, заложено „Селянську касу“. — З милим спомином пращав я те село, желаючи їм як найкрасших дальших успіхів, а в думці майнуло: чому нема таких учителів богато — а тодіб наші села інакшеб виглядали. — *Гість.*

З Польщі і про Польщу.

Те що діється тепер в Польщі каже думати, що у внутрішній її політиці не швидко дійде до рівноваги. Що правда ніколи її в Польщі не було, але до недавна було так що урядова ґрупа почувалася настільки сильною, щоби команд дувати, а всі інші сиділи тихо. Від часу однак як урядова ґрупа зачала шукати собі союзників та стала оказувати охоту радитися з іншими, ворожими досі партіями і в той спосіб дала пізнати свою слабість, стали ті що досі тихо сиділи підоймати голос. Вони так собі поміркували: Сильний ніколи не оглядається за союзниками і не проявляє охоти з кимсь постороннім радитися. А раз так сталося, то це є доказ слабости урядових кругів. Вслід за цим зачали дотеперішні вороги уряду підносити голову і раду радити якби то скинути теперішний уряд з воза, а самим на нього вилізти. В останніх днях відбули поодинокі партії наради, на яких рішили при найблищій нагоді, себто підчас скликання такзваної буджетової сесії, скласти заяву недовіря теперішному урядови та піддати її під голосовання. Є всі дані думати, що більшість в соймі заявиться проти теперішного уряду, але є питання чи уряд предбачуючи це допустить взагалі до голосовання, чи не замкне засідання сойму ще перед тим поки така заява буде піддана під голосовання. Ходять навіть слухи про те, що уряд взагалі розвяже сойм і розпише нові вибори. Нам видається це мало правдоподібним, бо урядова партія, яка так вела і веде господарку, що ціни збіжа є нищі ніж вклад гроша і праці в управу рілі, не має чого показуватись на село. Думаємо, що одинка тепер не зібралаби стільки голосів, що при попередних виборах, власне через свою господарку, а знаючи про це, не захоче одинка міняти ліпшого на гірше. Скорше можна сподіватись встановлення явної диктатури, при одночасному розвязанню сойму і без скликання нового, шляхом нових виборів. На всякий випадок порозуміння поміж теперішним соймом і урядом стало неможливе, після того всього, що було сказано і зроблено одною і другою стороною. А раз порозуміння тих двох чинників стало неможливе, то один з них мусить уступити. Питання в тому хто уступить і чи той хто уступати буде, уступить з боєм чи без бою. Коли теперішна соймова більшість уступить без бою, то це буде одним із доказів, що правий був Пілсудскі, коли називав своїх соймових ворогів „файданами“. Події останніх днів кажуть про те що нарешті скінчилася вічна цюцюбабка, крутійство польських партій і сидження на двох стільцях. Події ці вчать нас що не можна служити нараз двом богам, бо з такої служби незадоволений ні один бог ні другий, а життя за таку „службу“ немилосерно карає. — Заповіджена подорож Пілсудського до Італії яка має відбутись цього тижня, дає богато до думання. Що підчас свойого побуту в Італії Пілсудскі буде бачитись з диктатором Мусолінієм, це більше як певно. Хто знає чи власне на передодні проголошення диктатури в Польщі, Пілсудскі не хоче порозумітись і порадитись з Мусолінім.

Що чувати в світі?

Большевики мають сталий клопіт з відділами партизанськими на границі китайсько-большевицькій. Відділи ці складаються переважно з бувших царських військових, а також з молоді, яка хоче чинно боротись з большевиками. Московська ґазета „Время“, що виходить в Шанґаї, подає цікаві відомости про силу і рухи партизанських відділів. На підставі тих відомостей виходить, що в одному лише приморському окрузі нараховується біля 30 відділів партизанських, яких сили, кожного з окрема, вагаються між 150—800 люда. Партизане є добре озброєні, мають велику кількість кулеметів, а навіть гармат, а за останній час знищили вони біля 20 большевицьких прикординних станиць. Помагають партизанам селяне, які навіть вступають в ряди протибольшевицьких відділів. Діяльність партизанських відділів утруднює большевикам стягання збіжа від селян, бо селяне надіються, що большевиків виженуть і на їх місце прийде інша влада. Доходить до цього, що в деяких околицях селяне оружно боронять своїх шпихлірів, не допускаючи до них большевицьких аґентів. Численні відділи партизан появилися теж в районі ріки Амуру. Всі ці відділи мають спільну команду і ділають незалежно від Китайців. В районі Забайкальському є теж якісь відділи партизан, але вони ще не звязані з орґанізаційним осередком. В найкоротшому однак часі мають вони цей звязок наладнати. — В Парижі трафився новий большевицький скандал. А саме: до парижського большевицького посольства приїхав член большевицької черезвичайки і під загрозою револьверу домагався від заступника большевицього посла, щоби він передав йому урядовання. Посол большевицький Бєсєдовскій не хотів цього зробити і ледви утік перед чекістом з будинку посольства спасаючи життя. Бєсєдовскій віднісся до французької поліції за охороною його особи і своєї родини, над якою за той час знущався чекіст. Поліція справді війшла до будинку посольства, але чекіста арештувати не могла, бо таке є право, що большевицький горожанин в свойому посольстві є недоторканий. Ця подія викликала велике враження в Парижі і Лондоні. В Лондоні тим більше, що це сталося після заключення порозуміння поміж Довгалевським і Гендерсоном. Бєсядовський належить до поміркованих большевиків, а ціла „вина“ його перед большевиками в цьому, що він лаяв большевицький московський уряд за ведення ним руйнуючої село збіжевої господарки. Ця подія відкриє очі Анґлії, з ким вона взялася заключати порозуміння. — Скандал большевицький в Парижі розвавається і заточує щораз ширші круги. Большевицьке посольство в Парижі повідомило французький уряд, що радник цього посольства, Бєсєдовський, зістав звільнений зі служби в посольстві. До Бєсєдовського зголосилося вже богато европейських і американських представників ґазет з пропозицією, щоби він написав свої спостереження і спомин зі своєї служби в большевицькій дипльоматії, а з окрема зі служби в парижському большевицькому посольстві. Большевики знова, хотячи очернити Бєсядовського, поширюють відомости, що Бєсєдовський вкрав в посольстві 5000 долярів. Колиж Бєсєдовський запропонував, щоби большевики виточили йому процес, коли кидають проти його такі закиди, то большевики відмовляються подавати справу до суду. Це свідчить про лицемірство і брехню большевиків. — В Большевії відбувається саме тепер бранка новобранців, але на Україні ця бранка зустрічає великі перешкоди. На підставі відомостей з Харкова, новобранці в Полтаві заявили, що вони не дадуть вивезти себе в глубину Московщини і будуть служити лише в ґарнізонах на Україні. Так само в Умані дійшло до кровавих сутичок поміж большевицькими аґітаторами і новобранцями, які називали аґітаторів большевицьких бандитами і грабіжниками збіжа. В Коростені дійшло до погрому большевицької поборової комісії. Погром згодом перекинувся також на місцевих жидів. — В московських і петроградських фабриках відбулися масові віча робітників, які гостро виступають проти нових заряджень уряду, що дають право фабричним директорам большевицьким карати і самовільно викидати робітників. В обороні робітників виступили професійні робітничі союзи. Як подає ґазета „Ізвєстія“ на одному з засідань ради професійних союзів заявив Ворошилов (голова большевицької воєнної ради), що коли професійні союзи і на далі будуть піддержувати робітників, то він зарядить мілітаризацію фабрик.

Німеччина. Дивні є примхи долі. Міністр закордонних справ Німеччини помер нагло. Смерть його наступила в часі коли ціль його пятилітної політики, що мала за мету добитись звільнення занятих військами Антанти областей Надренщини — зістала осягнена, коли надходили відомости про те, що одна за другою чужинецькі військові частини покидають німецький край. Ще більшезнаменне є те, що смерть Штреземана наступила в той час, коли по всій Німеччині йде вічева акція з метою опрокинення Верзальського трактату і перечеркнення всіх договорів, які Німеччина змушена була заключити з побідними державами, а які накладали на неї нові тягарі. Між цими договорами було богато таких, що їх підписав в імени Німеччини власне Штреземан. В таку то дієву хвилю життя перечеркнуло самого Штреземана. Очевидна річ, що Штреземан не вів політики яка приносилаб Німеччині невигоди, навпаки його пятилітне сидження на стільци міністра закордонних справ доказує, що він серед того незвичайно тяжкого положення в якому найшлася Німеччина після програної війни, все таки богато доброго вспів виторгувати на всяких міжнародних конференціях. Одною зі справ, які треба приписати Штреземанові як великий успіх, це справа опорожнення Надренщини. Ріжниця поміж політикою Штреземана і тими, що сьогодня устроюють віча за скасованням кривдячих Німеччину умов, лежить власне в цьому, що Штреземан прийшов до пересвідчення, що на я-

---

Н. УСТ.

ДОПУСТ БОЖИЙ.

I.

Було це перед шістьдесять і кількома роками. В місточку, де я родився, жила вдовиця, Харчишина Євка. Була це жінка високого росту, суха, обтесана як драниця, з лицем довгим і скривленим мов місяць на новю, з зеленявими маленькими очима, котрі, як два углики, зпід бров визирали і мов лискавиця бігали, вічно у білиці, Всі жили її поровленої твари поскладались були в якийсь немилий, відразливий склад, а на устах стиснених лицювалась якась потайна злосливість. Була то жінка, яких немало, що то, замість лагідністю, любовю, дишуть самою ненавістю. Не мала вона більше як трийцять літ, а цвій її лиця зівяв уже і пожовк як лист осінний, а це не так від смутку і горя, як від того жару, що бухав з її серця. Впрочім була Євка, як то кажуть, духових сил, найлутшого здоровля.

Не такий був небіщик її муж. Був то побожний, тихий і незвичайно терпеливий чоловік, але також і слабовитий. Якась внутрішна недуга морила його молоді сили, а ще більше толочила їх Євка. Не було майже божої днини, щоби вона не сварилась зі своїм мужем то з челядкою то з сусідами так, що думавбись, що Євка не моглаб і дихати без сварки. А над все любила вона проклинати; ох, і проклинала, що думавбись, що то буря хрести ломить, чорт на могилі зубами скрегоче. Всі сусіди клали хрест на себе, втікали, як Євку напала лиха хвиля; лише муж неборак слухав, мовчав і терпів, так, що його люде, ніби на глум, Терпилайком прозвали. Ай, терпів Терпилайко і мовчав, доки не замовк на віки.

Гірко заплакала Євка і заридала, як мужа занесли до гробу, бо-ж було за чим плакати і ридати. Доки жив ґазда, був і старий бузьок на хаті і ластівочка миролюбна ліпила під острішнином гніздочно своє, і довгошия ласичка іграла на гумні, і широка доріженька вела на подвіря. Та помалу почало це все зчезати з обійстя Євки: лишив бузьок хату, покинука ластівка гніздо своє, втікла ласичка з стодоли, а накінець зачала і доріжка до хатини заростати буряном.

Бо де лайка і звади,
Там і птиця не сяде,
І псище там не прибуде —
Чи не правда, люде?

А лишив їй Терпилайко діточок троє: два хлопчики і дівчинку Ганусю. Дівча було найстарше, мало вже чотирнайцять літ. Всі троє були маленькими на причуд гарними і подібними до батька. Ще дітьми мали вони всі кругленьку твар як яблочко, очі повні, голубі, волосячко русявеньке, а личко як кров з молоком. Але з лігами почала ця краса зчезати, і у всіх почала перемінюватись твар якось на матірний склад. І не диво, бо лице чоловіка — це грамота його серця. А молоде серце то як теплий віск: яку печать втиснеш на твоє серденько, такий образець відібється на ньому вірно. А Євка не втискала на нього образ ангеликів небесніх, а громи і пекло. Вона проклинала, вона знайшла собі щодень якусь причину до сварки, хочаб й за цей дим, що заходив з чужої стріхи на її подвіря. А діти слухали, переймали лайку і взростали в лайці, і ставали щодень подібнійшими до матері і з серця і з личка. Скорше навчилися вони чорта визивати, ніж хрест святий положити на себе. Скорше привикали вони битися, дертися між собою, ніж Отче-наш говорити. В їх молодім серденьку вкорінилися: гнів, завість, злосливість далеко скорше, ніж дитяча щирість і простодушність. З цими красними чувствами вони добре не познакомилися, бо їх не знала і власна мати. І чи-ж дивно, що на гарні личка дітей Харчишиної Євки залягала щодень грубша, темнійша ржа, як ржа обняла їх серденька?

Не дивися безустанно на жовті краски, кажуть собі люде, бо накінець і сам пожовкнеш. І правду кажуть люде. В хмуравій родині найдеш тільки хмураві діти, бо вони не бачать ясного, веселого сонця, тільки саму хмару. А від зизоватої матері навчаться діти скоро дивитися зизом. Бо, що дитина бачить, до того й привикає і своїть собі від тих, що її оточають, і добре і зле, і біле і чорне, і бесіду і рух, а навіть й склад лиця й твари.

Ой, мати, мати! як-же тяжку відвічальність прийдеться тобі давати на тамтім світі за твої діти!.... Ти перша ореш неткнену ріллю, перша засіваєш зерно, і перша читаєш на грамоті азбуку розпочатого свойого діла. І зерно сходить, азбука вирізується ясніще, і наче посудина з глини під пальцями гончаря, так і під твоєю рукою виростає новий чоловік, просто або криво, по мірі цього, як ти ним повернула. Ой, мати, мати! в твоїх-то власне руках лежить задаток на долю і недолю твої дитини. Як засієш золоту пшеничку, то пшеничка твоя буде плодитись з покоління в покоління і Бог поблагословить тебе, а на твоїм гробі не одна тепла слеза зросить трою память. А як буряном засіяла ти серце твоїх дітей, то бурян тоді перейде з роду в рід, суд божий зависне над твоєю головою, а злоба дітей не дасть тобі спочинку і в тихім гробі.

Не зважала Євка і на те, що від її хатини чим раз більше відчужувалися сусіди. Вона лютилась і проклинала ще страшніще, бо у злосливих людей така вже природа, що вони лютяться ще більше, як менше прихильности дізнають від своїх ближніх. Так було й з Євкою. Дичіла вона, а при ній дичіли і її діти. Прийшло до того, що сусіди лякались і о себе.

— Страх, як та Євка лає! — говорили вони між собою.

І почали радитись між собою і післали стару Лесиху, щоби яким світом відвела Євку від лихої привички, а принайменше наставала на те, щоби власні свої діти так люто не проклинала.

А була Лесиха жінка, яких дай Боже і в кожній хаті. Вона ніколи не відчужалась цілком від ненависної Євки, як другі сусіди, любила її діти і нераз щиренько заплакала про їх долю.

II.

І раз, в неділеньку божу, прийшла стара Лесиха до своєї сусідки і стала говорити:

— Ей, Євко, Євко! не проклинай ти своїх дітей, не тягни гніву божого на їх голови. Таж то кров з твоєї крови, кість з твоєї кости. Таж ти їх під твоїм серцем носила, власними грудьми кормила, вилеліяла своїми руками.

— А що тобі, Лесихо, до моїх дітей? — відворкнула Євка.

— Ай, Євко, Євко! — перервала їй добра невіста — дивись на світ наш гіркий! Чи не повно в ньому смутку і горя? Чи не маємо ми тут подостатком нужди й недолі? Чи не бідуєш ти сама на цім світі тяжко? Твій муж, батько твоїх дітей, давно лежить в гробі господарство гине, пропадає щодня більше, і ти сама аж почорніла від жури і праці, і знаю, що не раз і не два заплило твоє око кровавими сльозами.

— Ой, так, так, — зацукотіла Євка — богачеви чорт і діти колише, а я бідна нуждую!

— Жінко, жінко! — озвалась Лесиха, перехрестившись. — Нащо-ж свягати на цей світ темний ще більше лиха нашими язиками, а ще до того на невинні голови власних наших дітей? Євочко, Євочко! Їм благодати божої треба, не гніву Не клени ти твоїх дітей...

— Ай, ай, Лесихо! — озвалася Євка глумливо — ти говориш, як стара попадя. Але твоя бесіда таки дурна та пуста. Якби Бог слухав наших язиків, то би давно вже були рознесли ту землю громи. Лайка — байка. І мене лаяла моя мати.

— Не в гнів тобі буде, ненависна жінко! — озвалась Лесиха. — Але я тобі розкажу, що мене казало прийти до тебе і сказати тобі всю правду в очі... Ти знаєш, що небіжчик твій муж був моїм, хоча далеким, а таки свояком, і діти його були мені завсігди дорогі, а тепер мені ще дорощі, бо знають люде, що ти вже прокляла і найменшу їх кісточку. А мені цеї ночі недобре снилося. Послухай, Євко.

Євка усіла, а стара почала розповідати.

— Снилося мені, що десь у твоїй хаті з постелі вилізла гадина, як кров червона і пасманиста, а така велика, що піднісшися, головою аж під саму стелю сягала; а голова у цеї гадини була така ясна, як жаристий вуголь... Вилізла, і давай твої два хлопчики кусати. Ти десь

кийсь час Німеччина мусить сховати за пазуху ніж, а взяти в руку галузку мира і заявляти скрізь, що вона не думає упоминатись збройно о свої давні посілости, Що в душі, Штреземан був такий же самий німецький націоналіст як і ті, що отверто, явно і славно домагаються ревізії і скасовання некористних для Німеччини умов, — це не є для нікого таємницею. Не виключене навіть що Штреземан ділав в порозумінню з тими німецькими групами що виступали на зовні проти його політики. Як не судити то Штреземан був одним з найбільших державних мужів, яких видала на протязі свойого життя німецька нація. Хто буде наслідником Штреземана ще невідомо. Можливо, що біля справи заняття становища міністра закордонних справ розгориться в Німеччині гостра боротьба. Час в якому помер Штреземан є дуже богатий в несподіванки, а з окрема в Німеччині міряють свої сили два табори: націоналістичний і соціялістичний.

Анґлія. Мекдональд находиться зараз на морі в дорозі до Америки. Від висліду балачки Мекдональда з Гувером залежить в великій мірі доля цілого світа. Анґлія і Зєдинені держави півн. Америки мають під своїм володінням дві третині загально світового майна, посілостей, технічного знаряддя то що. Порозуміння цих двох найбільших сил витворилоб таку силу, що їй тяжко булоб протиставити якусь другу силу чи союз сил. Порозуміння це малоби положити остаточно кінець такзваної Антанти, а з окрема Франція, що після виграної останної війни переняла в свої руки руководство европейською політикою, зійшлаб на становище другорядної, а то й третерядної сили. Руководство це було в руках Франції так довго, як довго йшло суперництво поміж Анґлією та Америкою. Колиж тепер дійде до порозуміння поміж ними, то це значить, що Анґлія і Америка відберуть Франції усі здобутки виграної останної війни. Ми вже згадували, що ціль поїздки Мекдональда в гості до Гувера є не лише довести до взаїмного обмеження зброєнь на морі, але передовсім заключення політичного порозуміння і союзу двох по крові близьких собі орґанізмів, бо без політичного союзу і порозуміння не дійде і не може дійти до обмеження зброєнь на морі. Замість вести боротьбу зі собою і зброїтись один проти другого, думає Мекдональд довести до зєдинення цих двох найбільших сил, щоби в той спосіб могти панувати над рештою світа. Очевидна річ, що на випадок як би дійшло до порозуміння і союзу, то Анґлія і Америка поділилисьби в такий спосіб впливами на нашому світі, що одна і друга малаби досить і булаб задоволена. Це відчуває вже Франція і бачучи що давні союзники один по одному її покидають, кидає оком в бік Німеччини. Чи вийде що небудь зі залицяння Франції до Німеччини невідомо, але що такий союз бувби одиноким ратунком для Франції це здається Франція добре розуміє. — Рівночасно з подорожею Мекдональда до Америки доконується друга важна подія в політиці світовій, а саме порозуміння поміж анґлійським міністром закордонних справ Гендерзоном і відпоручником Москви Довгалевським. Гендерзон заявив, що в ході балачок виявилося, що нічо не стоїть на перешкоді до узгіднення становища Анґлії та Москви в деяких точках які торкаються позички для Москви з боку Анґлії, гандлевої умови поміж Москвою та Анґлією, сплати державних і приватних довгів, які мала Анґлія та поодинокі громадяне в б. царській Росії та привернення сили давнійшим умовам, що були заключені поміж Анґлією та Московщиною. Ці всі справи мають бути подані під розгляд найблищого засідання анґлійського парляменту. Вже тепер, вороги теперішнього уряду нападають дуже гостро на Гендерсона і цілий Мекдональдів уряд за ці балачки з Довгалевським, бо вони уважають, що на цьому Анґлія може лиш втратити, а нічого не скористає. Не виключене, що парлямент не одобрить політики Гендерзона і не виключене теж, що на цій справі готов теперішний уряд зломати собі карк. — Найновіщі ґазети приносять відомости, що Мек-Дональд заїхав щасливо до Ню-Йорку де його витало населення і представники американського уряду. З Ню Йорку виїхав Мекдональд зараз-же до Вашинґтону і там після короткого побачення з Гувером, вони рішили виїхати до малої місцевости віддаленої о дві години їзди (самоходом), де в скромній хаті місцевого рибалки, мають відбути довгі балачки про порозуміння двох найбільших світових сил.

Чехословаччина. Нові вибори до парляменту в Чехословаччині прийшли на порядок дня. Дня 25 вересня ц. р. розвязано обидві палати Народного Зібрання Чехословацької републики, а на 27 жовтня назначено нові вибори. Лишається проте всего місяць на передвиборчу аґітацію. З нагоди нових виборів очікує великих успіхів клерикальна партія, яка думає використати свята 1000-че ліття св. Вячеслава для передення аґітації в свою користь. Словацькі клерикали знова думають використати незвичайно популярний серед Словаків процес Дра Туки для своїх виборчих цілей. і ставлять навіть Др. Туку на перше місце своєї виборчої лісти. Так само думають збільшити число своїх послів народні демократи, які вже сьогодня кидають серед селянства гасла за підвижкою цін на збіже та обіцюють вести в будучому парляменті боротьбу за вищі ціни на сільськогосподарські продукти. Соціялістичні партії і комуністи стратять мабуть при нових виборах. Аґрарники хоч і не мають добрих виглядів на успіх, то всеж думають ратувати свої мандати при помочі адміністративного апарату і грошей. Так як тепер стоять справи, то під впливами аґрарної партії находиться більша половина всего адміністративного апарату Чехословаччини. Колиб аґрарники мимо цього потерпіли невдачу при нових виборах, то це моглоб привести до зміни дотеперішної внутрішної політики в Чехословаччині. Тоді і наші брати на Закарпатті моглиб дещо легше відітхнути. — Процес проти Др. Туки закінчився. Проголошення присуду назначене на годину 9. дня 5. жовтня пересунено на полудневу годину з огляду на те, що вже від самого рана зібралися під судом маси народу, яких скількість обраховують на 10 тисяч душ. Суд боявся видко проголошувати присуд і ждав на поліційні відділи що мали бути прислані з чеських міст для вдержання ладу. Др. Туку засудив чеський суд за „протидержавне ділання і змову з ворогами“ на 16 років тюрми. Другого обвинуваченого разом з Др. Тукою — Снацкого на 5 років. Опріч цього Др. Тука зістав засуджений на втрату професорського звання, титулу доктора прав і позбавлення політичних прав. Після проголошення присуду наступило незвичайно сильне обурення серед народу. Поліції ледви удалося розігнати народ ґумовими палицями. Присуд цей означає початок гострої боротьби Словаччини з Чехією. Чехи як бачимо занадто собі позволяють.

Югославія має щастя до все нових реформ в адміністрації державній. Ось минулого тижня доконано зміни назви держави яка від тепер буде називатись „Королівство Югославії“. Опріч цього поділено цілу державу на девять округів званих банатами, а на чолі кождого банату має станути бан, який матиме дуже широкі права і повновласти. Залежати буде бан лище від міністерства, а банові безпосередно підлягатимуть всі урядники даного банату. Король вже підписав закон, яким вводиться згадані зміни.

Індії. Незадовго має почати радити в Індіях національний Конґрес. Цьогорічному конґресові приписують так Індійці як теж Анґлійці велике значіння, бо на ньому має виступити провідник індійського визвольного руху з новим пляном освободження своєї батьківщини з під влади Анґлії. Провідник цей називається Магатма Ґанді і всі Індійці уважають його своїм пророком. Підчас світової війни виступав він по стороні Анґлії, але коли пересвідчився, що Анґлія не виконує своїх обіцянок, став ширити серед Індійців думку зірвання з Анґлійцями всяких звязків і бойкотовання їх на кождому кроці так в справах господарських як і політичних. Він хотів довести до цього щоби безкровною боротьбою і самими лише духовими силами підорвати ґрунт під анґлійським пануванням в Індіях. В 1922 році Анґлійці арештують Ґандійого і засуджують на шість років тюрми. Та вже по двох роках тюрми, випускають його, боячись відруху індійського населення, яке сліпою вірою обдарувало свойого провідника. Вийшовши з тюрми продовжував Ґанді боротьбу проти анґлійської займанщини, а цього року власне припадає 70 ліття його уродин і новий його виступ на індійському національному конґресі.

Румунія. В звязку з недугою реґента Бездугана, зачинають в Румунії ріжні партії, що їм відобрано владу, нараджуватися над положенням краю, а висновки цих нарад зводяться до цього, щоби зачати боротьбу з теперішним урядом. Відбуваючіся зїзди поодиноких партій і голоси їхніх провідників кажуть думати, що Румунія стоїть на передодні гострої внутрішної боротьби. — Найновіщі ґазети принесли відомість, що на румунського міністра внутрішних справ доконано 5 ц. м. замах, що мав на меті усунунути зі світа згаданого міністра. Замаховець віддав до міністра, що їхав автом кілька револьверових стрілів, з яких ані один не трафив міністра. Зловлений замаховець твердить, що жадних спільників не мав, а виконав він замах, щоби пімститися на міністрові за останні події в Люпелах, де, як вже ми писали, поліція застрілила кількох страйкуючих робітників. В Румунії щораз веселіще. Щоби так далі, то може розлетиться те циганське царство.

ПОЗІР!

Пшеницю до затрутя на пільні миши — о найвисшій процентовій силі, так в більшій як і в найменшій скількости — за предложенням посвідки від начальника відносної громади принимає

Аптика під „Звіздою“

в Перемишли вул. Франц. 24.

Збіжева біржа.

(Ціни в золотих за 100 кільоґрамів, в місци де збіже ваґонується).

Пшениця: —.—; Жито: 22.25—23; Ячмінь: —.—; Овес: —.—; Кукурудза: —.—; Горох 45-50; Горох пільний: 32—35; Солома: 4—5; Сіно прасоване: 7—8; Гречка: 25·75—26·75; Лен 66—68; Отруби житні: 13·75 — 14·25; Отруби пшеничні; 14·25—14·75; Каша гречана: —.—; Каша ячмінна 38—39; Пенцак: 36—37; Конюшина червона 37; Просо —.—; Мак синий: 125—135; Мак сивий: 90—100.

Новинки.

КРОВАВЕ ВЕСІЛЛЯ. Минулого тижня, в часі весілля у Анни Ґоцко в Молошковичах пов. Яворів, забито баґнетом Теодора Дороша. Хто був душегубцем досі не виявилося.

ГОЛУБ ПЕРЕЛЕТІВ ЧЕРЕЗ АТЛЯНТІЙСЬКИЙ ОКЕАН. В Вінніпеґу в Канаді зловлено голуба, що мав на нозі обручку з числом і означенням місцевости з якої він походить. Показалося що голуб цей перелетів через океан з Европи до Америки і то в доволі короткому часі.

ПОСЛИ З ОДИНКИ СКЛАДАЮТЬ ПОСОЛЬСЬКІ МАНДАТИ. В останніх часах зложило посольські мандати трох послів з одинки, а саме: Бартель, Ярошиньскі і Волошиновскі. Причина цього досі невідома.

БУНТ СЕЛЯН. В Ґалаці в Румунії збунтувалися селяне проти румунських властей і напали зі зброєю в руках на громадський дім де арештували всіх урядовців. Що-йно військови удалось відбити урядовців з рук збунтованих селян.

СТРАШНА СМЕРТЬ. Одинайцятьлітний хлопчина Галандій з Лошнева, теребовельського повіту відвозив коней до сусіди. По дорозі замість взяти віжки в руки, закрутив їх собі на шиї. Нагло сполошилися коні, скинули хлопчину і волочили його два кільометри за собою. Коли зловлено сполошених коней показалося, що хлопець зістав задушений.

ХЛОПЕЦЬ З НЕЗВИЧАЙНИМ НЮХОМ. В одному заведенню для отемнілих дітей в Кароліні під Варшавою, находиться хлопчина який має такий добрий нюх, що пізнає при його помочі людей на велику навіть віддаль. Хлопцем зацікавились учені лікарі. Проби лікарів виказали, що хлопець цей при помочи нюху находить своїх знайомих на віддалі кількох кільометрів.

КРАДУТЬ ЯК КРУКИ І БРЕШУТЬ. Начальник почтового уряду в Грабові, білостоцького воєвідства, Зиґмунт Бединьскі повідомив поліцію, що на почтову касу зробили серед ночі напад грабіжники і забрали около 600 зл. Тимчасом показалося, що ніякого нападу не було, а сам Бединьскі вкрав ці гроші, а вину склав на грабіжників, яких ніхто не бачив.

МЕДВІДЬ НА УЛИЦЯХ МІСТА ЛЄШНА. Минулого місяця наїлися мешканці Лєшна доброго страху. А саме на улиці міста вийшов собі на прохід медвідь, що був власністю циганів, які отаборилися під містом. Половина населення втікаючи перед медведем повилазила на дерева і там ночувала, бо медведя удалося зловити циганам щойно над раном.

ПЕРША НА СВІТІ ВИПОЗИЧАЛЬНЯ ЛІТАКІВ. Очевидно, що таке підприємство можливе лише в Америці, а саме в Кансак-Ціті. Там можна визичити літак але разом з пільотом-керовником за оплату 30 долярів на годину. Підприємство це має добре розвиватися,

ПОВНІ ШТАНИ СТРАХУ мав ксьондз з місточка Кейдан, що забажав вчитися їзди на мотоциклі. Ксьондз цей був запаленим спортовцем і купив собі мотоцикль. Що дня витягав його на подвіря і пробував сідати на нього і пізнавати машину. Одного разу двигнув він неосторожно і нехотячи педал, який вправив мотоцикль в рух і ксьондз хоч не хоч мусів їхати. Мотоцикль гнав як скажений а що ксьондз не знав зглядно зі страху забув як його стримувати їздив до цього часу поки не вийшла зовсім бензина. І так переїхав ксьондз не одно село, а по дорозі кричав тримайте, тримайте. Люде зглядалися і думали що ксьондз з глузу зійшов, а тимчасом йому трафився лише немилий випадок. Цікаво чи ксьондз цей зарікся сідати ще колись на мотоцикль.

ГОЛУБ ЗРАДИВ БАНДИТА. Шайка бандитів, що мала свій голубник вислала до одного великого німецького промисловця пакунок в якому находився голуб і лист. В листі цьому жадали бандити, щоби власник привязав до ніг голуба 5000 марок і пустив голуба на волю. В противному разі грозили бандити смертію промисловцеви. Промисловець доніс о всім поліції і вона веліла випустити голуба, але вислала за ним літак який слідив де голуб буде летіти. Летун летячи за голубом побачив де голуб сідає і відфотоґрафував з гори той дім. Коли туди зайшла поліція, застала там шайку

надбігла з Ганусею, відчинила двері' а гадина в клубок, в клубок, тай тобі за пазуху. Ти засміялась реготами, вхватила гадь за голову, і ну-ж ньою на своє дівча. Гануся заверещала, поблідла, зойкнула і впала без душі. І в цім я пробудилась... Таке-ж то мені снилося... Євко, Євко! дай Боже, щоби я не була ворожкою на чуже лихо, але той сон на гаразд не віщує. Гадь— то відай чи не твоє прокляття, а уголь жаристий у гадини на голові — то чи не вогонь. Ох, Євочко, Євочко! перестань ти лаяти діточок твоїх, ба не лай ти нікому. Десять раз, сто раз прошумить лайка з вітрами, але таки не перелетить вона кіколи мимо божого слуху, а знаєш, Бог справедливий, хоча довготерпеливий.

Євка слухала по-видимому з задивом цеї бесіди старухи і призадумалась на хвильку, бо і вона любила свої діти, хоча і по звіринному. Але Євка була жінка, як то кажуть, мартова филя. Чи оповіданий сон був правдивий, чи так лише Лесихою видуманий, не знаю, тільки знаю це, що та розважна кметиця не вірила в сни. Але таки діткнув сон Євку глубого і вона булаб покаялася і услухала старухи, якби лише Лесиха не була споминала за вогонь, якого лякаються сусіди. На згадку про це почало в серці злосливої Євки розгорятись якесь задоволення і втіха. Недавно, бо перед цею розмовою, ходила Євка поміж сусіди зичити грошей на бики, та ніхто не хотів поратувати Євку. Ця неприхильність сусідів прийшла їй в цій хвилині на гадку і очі її зажаріли, мов вуглики зпід попелу, коли на них буйний вітер подує. Вона звралась з лавки, зареготалася лихорадним сміхом, так заворкотіла:

— Ох, які-ж то щиренькі сусіди для діточок моїх, коли їх почала непокоїти сонна мара! А як я їх просила, щоби мені позичили пятьдесять ринських на бики, то мене всі випихали за двері мов собаку, — а бодай їм над головами засвітилося, як перший когут запіє!...

— Пек, пек, пек! — закричала Лесиха, здрігнувшись на цілім тілі. Хиба в твоїм серці нема вже Бога?! Бувай здорова жінко окаянна, но памятай на слово Христа Спасителя: хто мечем веює, той і від меча гине.

Сказала, вийшла з хатини і обтерла дві сльози, що як горох покотилися по її праведнім лиці. І все велось по давному. Сусіди покивали головами стисли плечима, почали ще більше оминати Євку і її обійстя, а Євка як лаяла, так і лає. Но Бог терпить, але не спить.

III.

Минуло св. Николи, надійшов й Свят-вечір. Кожна жінка вешталась коло печі, щоб угостити родину, розвеселити дітей і звеличати память Рождества Христового, як це наші люде від давна привикли. Сонце котилося до заходу, стало смеркати. Стара Лесиха, упоравшись з вечерю, нагріла воску, війшла до світлиці поміж діти, що під віконцем обтирали мисочки і тарелики, і сіла коло скрині біля вікна. Віконце виходило на Євчине подвіря, просто проти сінних дверей. Лесиха почала на скрині сукати свічку, споглянула в віконце, тай мимовільно зітхнула. Втім сильно щось загомоніло за віконцем на дворі. Лесиха схилилась, підслухала тай закричала:

— Втікайте, діточки, втікайте, бо вже Євка лає.

І взявши дрібніщі за рученята, пішла з ними до пекарні, щоб й голос Євчиної лайки не заходив до ушей її діточок і внуків. Тут усіла знова і почала далі сукати свічку, щоб на цілу ніч вестарчило і знова задумалась. Їй щось тяжіло на грудях, а може віщувало якесь лихо її мягке серце. Вона знов зітхнула мимовільно тай каже:

— Діточки, зложіть рученята і змовте Отче-наш, заким тато внесе сінця і соломи до хати, щоб нас Бог хоронив від випадку, бо мені чогось дуже тяжко на серці, немов лежить мені камінь; а ти, Никольцю, візьми отсе горнятко з медом, що стоїть на полиці, тай ось цю свічку і занеси Харчишиній Євці, бо вона сирота не буде мати чим засолодити пшеницю, тай знаю, що і за свічку у неї тяжко.

Ледви втих гомін за хатою, надійшов з гумна поважний Лесь, приніс під пахою найкращого сінця, розтряс по столі, накрив біленькою як сніг скатертю, сказав нанести до хати соломи, засвітив свічку, взяв святовечірну водицю і почав нею кропити комнати, співаючи: „Рождество Твоє, Христе, Боже наш!“ Відтак взяв просфору, покраяв на тілько частин, скільки було всіх з челядю в хаті і почав роздавати чоргою по старшині, мачаючи просфору в мід, що був на тарелику. Скінчивши прекрасний цей обичай, поставив флюшку вареної на столі, тай позасідали. Позасідали всі і старші і молодші, а з ними засіла до стола радість і вдоволення.

По вечері зачали колядувати по старому звячаю, забавлялись орішками і веселились до пізної ночі. Одна Лесиха не ділила з ними цеї радости, як це що року бували. Вона була чогось неспокійна і сама не знала цьому причини. Та година ішла за годиною, над досвітом загудів церковний дзрін з храму св. Николи і всі забрались на всенощне.

Як вечеряла Харчишина Євка, Бог знає, але досвітом пішла й вона до церкви з дівчатем, а хлопчиків лишила дома, бо ще спали. Виходячи з дому, поставила горіючу свічку серед стола, підперла дручком хатні двері, щоби хлопці повстававши не виходили з свічкою, бо на хаті солома, замкнула сіни, тай вийшла.

Почало свитати. Закінчилося всенощне і кожний спішив до дому, бігла і Євка скоренько; вона щось непокоїлась, її щось аж гнало до дому.

От і злетіла, станула на подвірю, заверещала, аж задрожав воздух, вдарила собою до дререй, відчинила, — а тут садять чорні клуби диму з хати, шпарами дверей, попри одвірки і всіми щілинами. Євка вдарила головаю о стіну, кинула собою назад на присінок і почала кричати:

— Ратуйте, люде! вогонь! ратуйте!

Збіглися люде, позаставляли вікна і почали ляти коновками воду до хати через віконце, що споляло проти вітру. Пригасили, відложили дручок від дверей, відчиняють, а тут, о Боже! по цілій хижині згар, а під самим порогом лежать два хлопчики, один верх другого, без душі. Сорочинки на них до рубця згорілі, біле тільце обсмалене і покрите кровю, волосячко спалене, а посеред дверей десять кровавих знаків.

Глянули, сусіди заломили руки і постовпіли.

А Євка? — Окаянна Євка виволікла мерті діти на присінок, клякла на коліна в в кервавих головах, заломола сухі руки, тай зачала, ох зачала на весь світ ридати і нарікати:

— Ай, синочки мої миленькі! Чи так я вис викохала, чи так я вас вилеліяла? Ой, Ганусенько моя мила, Ганусенько! через тебе-то погоріли діточки мої золотії. А бодай тебе було впередше скривило, нім з посгелі вставати! А бодай тебе було підвіяло, заким ти до церкви всупилась!...

Повіяв вихор скажений і вдарив цілою силою о дівицю Ганусю, що в слезах під стіною стояла. Дівча зойкнуло і впало. Люде прискочили, піднесли — і остовпіли наново. Дівчині відняло одну ногу, вона не поступилась більше з місця. Страх переняв всіх присутних, кожного лице зблідло і, якби одними устами, скликнули всі:

— Гей люде! це допуст божий це кара божа!

І тихо стало і на обійстю і в хатині і мовчки, мов божа гроза, замкнула всіх уста — занесли сусіди нещасливу дівчину до Лесихи.

Другого дня ладили добрі люде два деревища на подвірю Явки. Євка клячала в хаті над головами двох обгорілих хлопчиків своїх і вже не плакала і не — проклинала, знать згоріло, скорчилось і її серце. А до Лесихи зійшлись жінки і блищі і дальші, і молодші і старші і почали звідуватись про вчорайше нещастя, жалувати, потішати. Довго розмовляла Лесиха, сидячи біля постелі, на котрій бідна каліка лежала, накінець встала, показала рукою на постіль, тай каже:

— От вам, жінки, ясний і явний доказ, що Бог чує, коли злобна мати своїх дітей лає. Ой, не кленіть-же, жіночки, а коли котра до лайки привикла, що вже сам язик до злого її тисне, то нехай ось так клене, як моя мати кляла:

— Діточки, а бодай вас лихо минуло! А бодай, діточки, доленька вам цвила!

бандитів і всіх їх арештувала. Бандити признались до всього.

АРЕШТУВАННЯ НА УКРАЇНІ. Телеґрафічна аґенція „АТЕ“ (телеґрафічна Аґенція Европи) подає таку вістку: „З Харкова повідомляють, що ДПУ викрило нову орґанізацію „Союз Визволення України“, а яка вела провід у протибольшевицьких виступах, вела аґітацію в червоній армії і видала відозву з закликом не платити податків та ховати від влади збіжа. Переведено масові арешти серед української інтеліґенції. Серед арештованих є члени Української Академії Наук — проф. А. Кримський та С. Єфремов, співробітник Академії, А. Ніковський, та ріжні професори вищих шкіл. У Києві арештовано також управителя обсерваторії проф. Холодного та проф. Ганцова. Між іншими арештовано стару українську письменницю, Олену Пчілку. Арештовано в повному складі всеукраїнську церковну раду з Чеховським на чолі. На провінції арештовано около 30 священників. ДПУ має докази, що „Союз Визволення України“ мав на меті відділення України від СРСР. Арештовано понад 1000 селян. У звязку з цими арештами до Київа прибув начальник українського ДПУ Балицький, а з Москви союзний комісар, Мікоян, який одержав широкі повновласти для здавлення „контрреволюції“.

БЕЗ ГОЛОВИ ЖИЄТЬСЯ ДОВШЕ! Цікаві досвіди французьких вчених доказали, що декотрі роди гусениць, коли їм відітнеться голову, живуть довше, з цею тільки ріжницею, що їхні рухи є більше повільні як передше. Вони заміняються в кукли, з котрих, по означеному часі, вилуплюються метелики, також без голов, але повні життя й які в нічому не ріжняться від метеликів з головою. Один з французьких учених, Камбу, зробив цікавий досвід на певному роді метеликів з Мадаґаскару: метелики без голови жили довше, як нормальні метелики з головами! Неначеб додаткові функції голови зменшували життя. І ось Камбу подає цікавий вислід: самець з необтятою головою жив пересічно 7 днів, найвище 10 днів; самець з обтятою головою жив пересічно 13 днів, найвище 18 днів. Самиця з необтятою головою жила 7 днів, найдовше 11 днів, а самиця з обтятою головою жила 10 днів, найдовше 16 днів. — Камбу поширив свої досвіди й над інші роди метеликів і одержав подібні висліди. Зазначує він, що метелики з обтятою головою рухаються так само як з необтятою, цебто, що брак голови їм зовсім не шкодить, вони виконують свої „обовязки“ так само як і інші і що найцікавіще довше... живуть!

ЖІНКИ БОГАТО КУРЯТЬ. Американські курці викурили минулого року — сто два тисячі міліонів папіросок. В 1927 році припадало на одного мешканця Сполучених Держав 820 штук папіросок, а 1928 р. на 36 штук більше. Це пояснюють тим, шо від кінця війни жінки дуже взялися до курення. Тому в Америці більше курців, ніж в інших країнах.

ЗАМАХ НА СТАНИСЛАВІВСЬКОГО ВОЄВОДУ. Перед кількома днями вибрався воєвода станиславівський Моравскі на польовання в ліси стрийського повіту. Дрезина на якій він їхав до лісів Лібіґа наткнулася по дорозі на довгу бальку, що її хтось поклав поперек шин, а що дрезина їхала швидко і наїхала з великою силою на перешкоду, воєвода і всі що з ним їхали вилетіли з дрезини і сильно покалічилися. Польські ґазети підозрівають, що це був плянований замах і мав він характер політичний.

700 ПРОЦЕСІВ В ПАЛЄСТИНІ. Анґлійські суди в Палєстині розглянули вже 700 справ процесових які торкалися учасників останніх кровавих випадків в Палєстині. Ні один засуд на цих пронесах не перевищає 2 років.

СТАШНА СМЕРТЬ ОБМАНЦЯ. Славний французький обманець, Пасаль, що виступав під прибраним іменем одного французького князя — пропав був нечайно без сліду. Мати Пасаля дістала по якомусь часі листа з підписом „лицаря Теміди“, в якому „лицар“ повідомляє матір, що її сина засудили якісь „лицарі“ на смерть через поховання його живцем в могилі і засуд виконали. До листа долучений був плян з означенням місця погребання сина. Мати донесла о цім поліції, яка приняла підозріння, що Пасаль згинув з рук французьких аристократів, які в той спосіб пімстилися на Пасалеві за покористуванням ним княжим іменем в обманчих цілях. Згодом однак поліція викрила, що Пасаль дав себе закопати добровільно, а його товариші мали його в той спосіб закопувати, щоби Пасаль, при помочі двох рурок, міг користати з воздуха лежачи в землі. І справді одну рурку, що одним кінцем доходила до рота Пасаля, а другим виходила на поверхню землі, поліція найшла, але вона не доводила по видимому потрібної скількости воздуха, в наслідок чого Пасаль удусився. Арештовані товариші Пасаля заявили на поліції, що Пасаль в той спосіб хотів сфабрикувати несамовиту історію пімсти, щоби потім продати американцям свої спомини про мниму пімсту і переживання закопаної живцем людини.

ХТО Є УБИЙНИКОМ, А ХТО УБИТИЙ? Біля Підгорець, пов. Зодочів найдено трупа незнаного мущини, а біля нього утятий австрійський кріс. Не відомо хто вбив того чоловіка, ані ніхто не пізнає трупа.

КАЙЗЕР ВІЛЬГЕЛЬМ II. КУПУЄ НОВИЙ ЗАМОК В НІМЕЧЧИНІ. Нічого не стоїть на перешкоді кайзерові Вільгельмові вертати до Німеччини. Здається, що він з цього скористає, бо ось перед кількома днями стало відомим, що він купує замок Гофенфельс біля Кобурґа.

РІДКИЙ ВИПАДОК трафився в Дітройт в Канаді. Помер там один лікар в наслідок ран, які одержав підчас зудару двох автомобілів. На тому автомобілі з яким зударився автомобіль лікаря, везли власне до шпиталю іншого чоловіка, що теж був покалічений підчас зудару його автомобілю з іншим.

НЕПИСЬМЕННИЙ ПАСТУШОК ОДІДИЧИВ 5-МІЛІОНОВИЙ МАЄТОК. Перед кількома днями помер в с. Бронікові землевласник, який записав все своє майно 18-літному пастушкові Шлехтелеві. В заповіті дав доручення опікунові, щоби заразже вислав хлопця до шкіл.

ЖИДИ ПРОТИ ВИХРЕСТКИ. — В костелі в Ломжі приняла хрест молода жидівка враз зі шестилітною итиною. Підчас цього зібралися жиди під костелом хотячи убити вихрестку. Поліції ледви удалося вратувати нещасну жінку та її дитину.

СКІЛЬКИ Є МОСКАЛІВ НА ЕМІҐРАЦІЇ. Ґенеральний Комісаріят Ліґи Націй подає справоздання на підставі якого виходить, що в Европі і Азії перебуває 920 тисяч москалів як еміґрантів. Цікаво чи Секретаріят Ліґи Націй веде статистику скільки Українців перебуває на еміґрації?

СТОЛІТНИЙ ЮВІЛЕЙ РУЧНОЇ ГАРМОНІЇ. В Парижі мають урочисто обходити столітний ювілей ручної гармонії. У Франції звуть гармонію „орґанами для бідних“, а продавці гармоній твердять, що попит на них є тепер більший ніж минулими роками.

РАБУНКОВИЙ НАПАД устроїли незнані бандити на хату Варвари Гурик в Волиці, пов. Підгайці. Впросилися ці бандити до хати представившись голодними подорожними. Коли їх впущено до хати, вони сплюндрували її, забираючи все, що було в хаті вартісніще і 20 золотих готівкою.

САМОГУБСТВО 15-ЛІТНОЇ ДІВЧИНИ. У Відні йшла 15-літна дівчина до кіна, в якому висвітлювали фільму „Моє життя за твоє“. Коли прийшла до хати, була так сильно, під впливом згаданого фільму, розстроєна, що поповнила самогубство затроюючись світляним ґазом.

ГРОМОЗВОДИ НА СЕЛІ. В селах біля Новоґроду на Познанщині завели собі селяне гвомозводи на своїх хатах. Майже що детята хата має вже громозводи. Таких сіл є вже кількадесять. Цей ратунок перед громами коштував за штуку 150 зол.

КІНО „РЕДУТА“ вул. Костюшки (Нар. Дім) найновіща програма від 8.|X. **„Гаррі Пеель в палюачім авті“.**

Господарський кутик.

ЗИМОВІ ШКІДНИКИ ЗЕРНА.

Дуже неуважно відносяться наші селяне до нищення шкідливих для хлібного зерна, комах. Занятись нищенням їх найкраще в зимові місяці. Може здаватись, що від цих комах шкода, на перший погляд, непомітна. Тимчасом люде тратять сотні золотих через своє недбальство і лінивство, а часом — через незнання. Німці кажуть, що в шпихлірах і стодолах нищиться стільки ж зерна, скільки на полі знищать його миші і хомяки..

Шкідників [комах], які нищать хлібне зерно і муку, є 8 родів. Головніщі з них: 1. Вовчок житній. Це рудий хрущик з червоними ногами. Самичка його складає до 150 яєць два рази в році (весною і осінню). Личинка виїдає середину зерна, заповняє його своїми нечистотами і тамже куклиться. 2. Вовчик зерновий. Це чорний хрущик з жовтими волосками і червоними плямками. Живе і галапасує подібно як попередний. 3. Косоокий шпихлірник. Це червонорудий і блискучий хрущик а зі споду червонавий. Дуже любить тепло. Дуже шкодить всякому зерну, коли його переховується в теплому місці. 4. Булавник коморний. Він рудий і волохатий. 5. Червоточник хлібовий. Червонорудий, покритий щетиноватими волосками. Зустрічаємо його рідше в стодолах, а частіше в хатах, де є мука, каші і сухарі. 6. Бруднюх рудий, жовторудий. 7. Бруднюх нічний. Обидва ці хрущики ведуть життя похоже до Вовчика житного. 8. Борошняк. Чорний з червоно-рудими ногами. Літає по полях в липні і серпні. Часто забігає до хати. Називають його мучним хробаком, бо він найбільше нищить муку. Щоби оборонитись від того поширеного шкідника, треба муку пересівати, або держати в скринях, закритих густою дротяною сіткою.

Загально боротись з описаними шкідниками треба так: Всі ці хрущики та їх лучники люблять тепло та спертий воздух. Тому треба сховки в зерном часто провітрювати, пересипати, а між зерном добре є покласти рури, якби стало обнижували температуру (прохолоджували зерно). В вересні і ранною весною добре є покласти в шпихлірі овечу шкіру або сукно, бо під ними масово збираються хрущики і тоді їх можна в великих скількостях вигубити. Шпихлірі держати чисто та не лишати там відпадків і сміття з минулого року. З течей, що нищать тих шкідників, уживають сірководень, що його наливають в мищинки і ставлять біля зерна або поливають ним зерно. Треба дуже обережно поводитись з огнем при вживанню сірководня та й самим не лишатись довго в коморі де поставлено сірководень. — Л. Б.

Веселий кутик.

Троцкій чи Дзержинскі?

Большевики що раз то все найдуть, чим здивувати світ.

То судили „товаріща Бога“, якому закидали ріжні „безправства“, то „міравой пожар“ роздували, видираючи хліборобам останній кусок хліба, аби було чим удержувати армію жидів галапасів, що по за границями „творять революцію“ і т. д.

Але новина, яку принесли останні часописі, переходить усі попередні спроби: большевики хочуть і природу повернути на своє копито. Большевицька наука хоче утворити новий тип людей: з малпи й людини.

Недавно загинула в Москві малпа-самиця, з ґатунку великих безхвостних малпів, що походять з Азії, з острова Борнео. Зветься той ґатунок орангутанґ, себто лісовий чоловік.

Самець дуже засумував за подругою, але московський ванька, не в тімя битий, зараз пригадав собі, що до всіх його експеріментів бракувало одного: спробувати, чи малпа й людина дадуть потомство. Отже рішили „оженити“ малпія з якою небудь московкою. Сказано — зроблено.

Оголосили, що молода дістане десять тисяч рублів золотом, коли „вийде заміж“ за малпія, і готово: голодного жіноцтва стільки найшлось на незвичайний конкурс, що сам орангутанґ добре мусів пошкробатися в голову, поки вибрав собі молоду.

Цікаво, що при оглядинах найбільше несподобались йому підсмаровані, напудровані то що. Певно в його уяві всі ті „культурні“ додатки, пса варті.

Вибрав собі „молодий“ якусь селянку, досить кремезну, велику, але обнюхав добре, чи не заносить пудром!

Газети нічого не пишуть, чи на весіллі грала музика, чи пекли коровай, чи було гільце, чи дарували молодих і т. д. Певно що ні. Поза тим, що все то буржуазні забобони, молодий же був удівцем і мабуть на такий галас не дозволив.

Тепер московський клясичний іванушка дурачок чухає вошиву борідку та ламає собі голову: що з того шлюбу вийде? Дуже можливо, що молода завагітніє й приведе на світ божий.... що? Людину чи малпу? Малпу таку, що буде говорити, чи людину таку, що буде тільки бурчати? А потім, як виросте, чим буде: совнарком? совнархоз? ґепеу? замкомпомордел?

Ми думаємо, що тепер у Совдепії забракло двох дуже визначних осібняків: Троцкого й Дзержинського. Отже добре буде, як молода пара здобудеться на близнята, котріб займили осиротілі місця. Бо справді, для звичайних людей то занадто великі посади і їх можуть обсадити тільки люде, що з людьми мають мало що спільного. Такими й були жидок Троцкій і поляк Дзержинскі, які в своїй звірячости підходили дуже близько до орангутанґа.

Отже сподіємся, що орангутанґ з московкою сотворять щось подібне і залатають діру, що лишилася на московськім політичнім „зіпунішке“. *В. П. Куц.*

НОВІ КНИЖКИ.

Автори й видавництва, які бажають рецензії, зволять прислати два примірники даної книжки.

М. Куцій, Іван Климко: **Зразкові лекції граматики.** Станиславів 1929 р., ст. 64. — Подати дітям початкові відомости з граматики, не є легке завдання. Тому дуже часто учителі роблять немало помилок при виконуванні цего завдання. Тому треба отсей методичний підручник з радістю повитати, бо він буде для учителя дуже помічним середником при науці. Автори цілий граматичний матеріял, приписаний для початкових чотирох кляс, стараються систематично підсувати молодіжи так, щоб вона могла його зовсім стравити. І безперечно, в так приступний спосіб поданий матеріял дітям буде зрозумілий, як що учитель буде іти дорогою, вказаною авторами-практиками. Тому кождий учитель повинен цим підручником покористуватись при науці граматики. — Пригадуємо, що п. Куцій вже вже видав два підручники методичні, а саме „Наука сольфежа“ і „Правописні вправи і диктати“. Треба сподіватись, що він далі буде продовжувати працю в тім напрямі і збогатить нашу убогу педаґоґічну літературу новими методичними підручниками, продовжуючи хотьби лекції граматики в кл. V—VII. Такий підручник дуже бажаний.

Надіслане.

Заходом Союза Націоналістичної Молоді в Перемишлі, відбудеться в неділю, дня 13. жовтня ц. р. вечером в салі „Бесіди“ відчит Др. Дм. Донцова н. т.: „Що таке українізація радянської України“. — (Подробиці в афішах).

Пошукуємо здібних заступників для продажи Державних облігацій на рати. Наші заступці заробляють 3.000 зол. й більше місячно. Низкі ціни продажи і найвисші провізії. Зголошення на адресу: **Банковий Дім Яків Улям.** Відділ льосів, **Львів, ул. Міцкевича 4.**

Др. Іванна Вітошинська
ординує в діточих і внутрішних недугах в Перемишлі, вул. Миколая 6 (бічна Чарнецького).

ЛІКАР
Др. Роман Несторович
ординує у внутрішних і жіночих недугах в **Перемишлі, ул. Францішканська 37 II** (площа на Брамі). Власна хемічна і мікроскопічна лябораторія. Кварцева лямпа.

Купуючи паперці до курення
„КАЛИНА“
з одинокої української кооперативної фабрики **„Будучність“ в Тернополі.**
Причиняєтеся до розросту рідного промислу і даєте заробіток українському робітництву.

БАНДАЖІ
пропуклинові й черевні для жінок, мужчин і дітей від р. 1886 виробляє
Заклад спеціяльних бандажів
М. ФРАЙЛІХА,
Львів, Городецька 35.
Тел. 71-11.

СТОМАТОЛЬОҐ (Дентиста)
Др. Мед. С. Фельзен
Спеціяліст хороб і хирургії устної ями, зубів як також -ОРТОПЕДІЇ ЩОК.-
ПЕРЕМИШЛЬ,
ВУЛ. ФРАНЦІШКАНСЬКА Ч. 37.
(Площа на Брамі). :-: Nr. Тел. 125.

Кількох челядників вагових і хлопців до науки прийме
Слюсарсько-вагове заведенне
ТЕОДОРА БУЛЬВИНСЬКОГО
в Перемишлі, вул. Борельовського 26
(Засяннє).

Уживайте
ЕЛЄҐАНТ
бо се найліпша паста до обуви і своя
ЛЬВІВ, Кордецького 51.

СТОМАТОЛЬОҐ-ДЕНТИСТ
Др. СТЕФАН ДМОХОВСЬКИЙ
Львів, Сикстуська 35.
Телефон 79-72.
ПРЕЦЕЗІЙНА ДЕНТИСТИЧНА ТЕХНІКА.
ПОРЦЕЛЯНОВІ КОРОНИ.
АПАРАТ РЕНТҐЕНА.

ЖАДАЙТЕ
у всіх кооперативах
МИЛА
Кооперативної Фабрики
„ЦЕНТРОСОЮЗ“

Тілько на короткий час загостив з Варшави.
В льокалю б. Стовар. Купців
В ПЕРЕМИШЛІ УЛ. ДВОРСЬКОГО ч. 9
ВЕЛИКИЙ НАУКОВИЙ **МУЗЕЙ** ВЕЛИКИЙ НАУКОВИЙ
АНАТОМІЧНО-ПАТОЛЬОҐІЧНИЙ ПАНОПТІКУМ і
венеричних недуг.
Містить тисячі прикладів і препаратів в 6 ВІДДІЛАХ, як також небувалу оказію. Перший раз в Польщі! Феномен XX віку!
„АМБРОЗІО“ ЖИВИЙ ЧОЛОВІК-АТЛЯС! 2,000.000.000 голок на тілі!
Музей відкритий від год. 11. рано до год. 11. вечір.
Вступ 1 зол. Жовніри і молодь до 18 літ по 50 сот.

Лікар-дентист
Др. ІҐНАТІЙ РОЗЕНБЕРҐ
управитель дентист. відділу Держ. жіноч. польської і української Семинарій в Перемишлі, ординує при ул. **Францішканській** ч. 22.
Штучні зуби по докладнім вилученню зубів і ясен.
Полегчі в сплатах.

ВУГОЛЬ гор. шлеський прямо ваґоново з найліпших копалень висилає за готівку і на кредит
Спілка Українських Аґрономів
Кооп. з обм. порукою.
ЛЬВІВ, Собєского 28.
ОФЕРТИ І ЦІННИКИ РІЛЬНИЧИХ МАШИН ДАРОМ.

Протези штучних ніг і рук для калік по ампутації.
Бандажі для усунення пропуклини в пахвині, мошниці, черева і пупка.
Черевні опаски для ослаблених і обірваних жінок.
Ортопедичні ґорсети проти горблення. Ґумові панчохи проти жиляків на ногах.
М. Л. ПОЛЯЧЕК в Самборі 20.
Цінники даром. Цінники даром

КОЖНИЙ ОСВІЧЕНИЙ ЧОЛОВІК А ОСОБЛИВО МОЛОДІЖ ОБОХ ПОЛІВ ПОВИННА ЗНАТИ
„Правила доброго поведення“
(Bon ton).
Ця книжка написана проф. Л. Бачинським, обіймає 120 великих сторін і 60 ілюстрацій і коштує 3 зл. Набути можна у всіх книгарнях. Наша молодь, наші Соколи і Луговики і Пластуни повинні памятати, що лишень людоїди, дикуни і варвари не потрібують знати правил доброго поведення.

Видавець і відвічальний редактор: Осип Сенечко. З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.